

sum hitt, greinskrivarinn leggur skilamenn undir, má hann fyrirgeva mæ, at eg ivist stórliga í teimum.

Greinskrivarinn sigur frá, at bert ein fuglur af hundrað hefur egg. Ein skuldi af hesum trúð, at byggingafuglurinn alt summarið flegg runt og hevði egg.

Nei, kenna greinskrivarinn og hansara skilamenn ekki byggingafugl af oðrum, skuldu teir gjögnum alment blað latið verið við at borið tilkilar skeivar frásognir fram.

Hákon Djurhuus.

Rasmus Efferesøe

Á Olavsöku 1933 varð minni reist fyrir Rasmus Efferesøe, vókur bronze-mynd selt omaná eini stappa af föroyskum gróti. Í stabban er hogt:

RASMUS EFFERESØE

1857 — 1916

Á föroyskum gróti stendur mynd hansara, og hvussu kann hon betri standa! Ti Föroyingur var hann í øllum sínum lívi í allari síni hugsan, í klæðum, í øllum lutum.

Nógv hefur í hesum dogum verið skrivað og talað um Rasmus Efferesøe, men vit vildu tú fegin lagt nokur fá orð uppíður ov long tíð er frálíðin.

Foringafelags fyrstu tíð kenna vit av góðum grundum ikki, vit vita lítið um felagið fyrr enn 1893 var komið at enda, men tann sum kendi Rasmus Efferesøe í miðjunni av nítiárunum, hefur nógvir hugnaligar lutur at minnast aftur á. — Hann var stuttligur at koma til, og beinasamur.

Hann livdi ógviliga einligur, tað var nú einaferð hansara vilji, men ein kendi altíð, hvussu glaður hann tó var, tá nakar kom til hansara, og hvussu hann tá líkasam livnaði upp. — Rasmus Efferesøe er bæði í talu og skrift nevndur sum skaparin av föroyskum sjónleiki, og er hetta satt, í fyrri hansara tíð var eingin föroyskur sjónleikur til. Ein kann hava bæði eitt og annað at finnst at viðvíkjandi hesum sjónleikum, men eitt stendur fast, teir eru eitt líð í hansara arbeiði fyrri föroyskum máli og mentunnarlívi, og tað skal ikki vinnvandrast av okkum Föroyingum. —

Tað, at vera við at spæla hansara sjónleikir, varð eisini av øllum okkum gjørt við í kenslu, at vit vóru við til at gera okkara part av arbeiðinum fyrri föroyskum máli. — At teir hava haft og enn hava sít virði sum sjónleikir, við øllum sínum brekum, sæst av tí, at teir enn verða spældir og stuttleika fólki. Og ivingasamt er, um enn föroyskum máli eru skaptir nakrir betri!

Sagt var um Rasmus Efferesøe, at honum dámdi óføra væl at koma í dans og í kvøða, men var sum »kálvur í flóris», hann hevði ikki mál at syngja ella kvøða; men hann var ivaleyst ógviliga »musikalskur» — sum kanska allir vrkjarar eru. —

A/S

BALSLEV & GOOS

THORSHAVN

Altid stort Lager af:

Trælast i alle gangbare Dimensioner samt alle Slags Bygningsmaterialer.

Særlig fremhæves:

Fint savet Fyrretømmer,
Baadetræ, saavel Fyr som Eg,
Rund Fyr til Master, Bomme o. l.,
Krydsfiner i alle Tykkelser og Kvaliteter.

Telefoner: Nr. 20 & 237.
Trælastforretningen: Nr. 194.

Lat okkum nevna eitt lítið domi. Vit skuldu, tað var um Ólav-söku 1894, spæla »Hjá dala-bondnum», men torført var at fá fatur í nótnar til teir ymsu sangirnar, t. d. var tað ómöguligt at fá fatur í nótn til »I dalinum her tú sært ei tann mann. . .» Vit fóru so út til Rasmus at spyrja hann, um hann ikki átti nótn. Nei, hann átti ikki nótn, men — »biða mær eitt sindur, kanska eg kann fáa ter hann — «. So setir hann seg niður og tekur pappír og penn — og skrivur so nótn niður uttan at hava nakað »instrument» til hjálpar — og reitir var hann. — Okkum tykist at tann, ið kann gera hetta, má hava gott skil á tónleiki. —

Hann var beinasamur maður, og ikki fórt tú avstað aftur við ongum, kundi hann hjálpa sær. Öll vit, sum kendu hann, kundu nevnt mong domi uppá hetta, og óeginnyttugur maður var hann, so tað næstan var ov mikið avgjort. At leggja í seg sjálvan og at samla inn undir seg lá honum fjart, og heldur setti hann pening sín í mangl, sum fólk hildu vera óvitsligt, enn hann nýtti hann til eigið væl. »Skinnarasker» og hansara arbeiði har er eitt frálíkt domi, og so langt kom hann við arbeiði sínum, at nú eitur staðið niðan fyrri gomlu fátáhu, »Rasmussarbrúg», Gotan frá Ting-húsvegnum og niðan á Hoyvík-svæ, hin fyrsta snúgvæða gota her í Havn, ið ger okkum tað lætt at ganga niðan eftir, »Orm-urin langi» eitur hon enn, hon er Rasmussar verk. — Sum jarða-brúkarí fekk hann ikki sjálvur stóran týðning, hann var ongan-tíð nakar »praktikari»; men sum ráðgevari var hann altíð væl-komin, hvar hann ferðaðist, vin-sælur og stuttligur. —

Rasmus hevði eitt lætt sinna-lag, hann varð ongantíð súkur og »gnavin», og hann hevði eitt ókúgað »humør». Vit minnst á eina ta seinastu ferð vit sástu, hann var vordin ógviliga sjúk-ur og bróstmøðin nívdí hann.

Vit hittast niðri í Bakka, og hann stóð fmóti einum pakk-húsi har og hostaði, so lívið víldi forganga. »Biða so skal eg siga ter ein dreym, eg hevði í nátt» — og millum eini trý ella fyra hostaherðindi gevur hann so eina »viltigheite», sum skuldi vera ein dreymur, hann hevði haft. —

Tann, ið hevur kent Rasmus, gloymir hann ikki og vil til allar tíðir goyma minnið um ein mann, sum var trúfastur, »I vertskapi fróur og glaður við eigið sum við annars borð». — Og lat okkum enda hesi fáu, fátæku orð við hesum: Um Ras-mus Efferesøe kunnu hansara egnu orð nýtast

»Ein maður við rættum sinni kann lást av rók og rong, men leingi skal liva hans minni í sögu so væl sum í song». Latíð ei søguna doyggja, goymdi hana so væl, í dreingja sinni og moyggja hon mikið útrætta skale.

Latum okkum niður íggjognum tíðirnar goyma minnið um hann her í Föroyum!

Udførselsforbud.

Fra Amtet har vi modtaget følgende angaaende Udførsel af Fisk:

Fra 1. August er det ifølge Telegram fra Fiskeridirektoratet forbudt til Storbritanien at indføre Kulmule under 330 millimeter. Total længde samt Rød-spættel, Sotunger og Issinger under 229 millimeter Total længde

DA det i Følge Amtets Meddelelse af nogle af Landbrugsministeriets foretagne Sager fremgaar, at færøske Handlende ikke har været bekendt med, at det er forbudt i det øvrige Kongeriget at falbyde eller sælge Sopape-gøjer (Lunder) og Lomvier udenfor Tiden 18. September til 8. Februar skal man herved gøre Bladets Læsere bekendt med dette Forhold saa det kan undgaas, at der paafores de paaagel-dende Tab ved Opkøb i Udførselsojemed.

Chaplin, den verdenskendte Jøde.



Charlie Chaplin.

Den berømte Chaplin, hvis fulde Navn er Charles Spencer, blev født 1889 af engelske Forældre. Han tilværgte sin Barndom i London, hvor han startede sin Skuespiller-karriere i en Varieté. I 1910 drog han saa til U. S. A. som ledende Komiker i en Skuespillertrup. Han tiltrak sig straks Opmærksomhed, blev engageret af et stort Filmselskab og optraadte første Gang 1913 i sin nu verdenskendte Dragt. Succesen var enorm, og allerede fem Aar efter kunde han danne sit eget Selskab. Chaplin var Da baade Direktør, Skuespiller, In-struktor og Forfatter i Blant de Films, der har været med til at skabe Chaplins Ry i Verden som den virkelig store Komiker, hu-sktes vel bedst »Et Hundeliv», »Ge-vaer ved Skulder», »Guldfeber», »Girkuliv» og hans sidste ligefrem geniale »Byens Lys».

De voldsomme Følgeselser, som Joderne i Tyskland udsættes for i disse Maaneder, har grebet Verden med Forundring. Deres Skæbne optager Sindene i usæd-vanlig høj Grad. Samtaler føres frem og tilbage om dette mær-kelige Folk, hvis stærke Indfly-delse har gjort og stadig gør sig gældende paa Trods af Aarhun-dreders Modgang og Følgeselser. I en meget interessant Bog »Jo-dernes Historie i Omrids», har det franske Forfatterpar Jérôme og Jean Tharaud søgt at give Svar paa det Spørgsmaal, man uvilkkaarlig stiller om Aarsagen til den sejge Kraft, der har sat et Folk uden Fædreland i Stand til at bevare sin Religion og sit eget Aandsliv. De er ikke selv Joder, men de har i adskillige Aar beskæftiget sig med jødiske Emner. I et livligt og klart Sprog fortæller de om Bibelen og de andre hellige Bøger, Tal-mud og Kabbala, som de færreste kender mere end Navnet paa. De forklarer Ghettoens Opstaaen og følger dens Udvikling gennem de svære Indre og ydre Stridig-heder helt ned til vor egen Tid. Aktuelle Problemer som Joderens Tilbagevenden til Palæstina tages op til Debat paa en helt igennem fordomsfrí Maade. Europas be-tydeligste Jøder passerer Revy i en stor broget Skare, der giver Læseren et levende Indtryk af Racens store Beiydning for Verdens Aandsliv og Erhvervsliv. Selv en saa moderne Skikkelse som Charlie Chaplin, der har gi-vet Ghettoens Schlemil, den kej-tede Person, en genial Udform-ning, er medtaget. Nedenfor af-frykkes det morsomme Chaplin Portræt, der saa at sige angiver Tønen i Bogen.

Charlie Chaplin er Jøde, og alle Træk i hans Humor bærer det jødiske Præg. Husker De »Guldfeber», denne Film, der var saa forføjelig i sig selv, men som bliver fuldkommen beundringsværdig, hvis man i den ser,

hvad der efter vor Opfattelse er (om Chaplin nu har villet det eller ej), et storladent Minde om Ghettoen? Det er Historien om en »Schlemil». En Schlemil be-tyder i Ghettoen en kejlet Per-son, Klodrianen, der altid taber sit Smørrebød med Smørret ned-ad, ham, om hvem man siger, at hvis han gav sig til at lave Lig-kister, vilde Folk holde op at dø, eller hvis han solgte Lys, vilde det aldrig blive Nat. Men pas paa! Denne Schlemil er al-ligevel en Jøde, og mangen Gang ender hans Ubehændighed, hans jødiske Ubehændighed, med at besejre de Forhindringer, som en andens Anstregelser alle vilde være strandede paa. Se denne Charlie, hvorledes han kommer frem paa sine lange, flade Fod-der og med sin berømte, lille, rundpullede Hat, der aldrig for-lader hans Hoved (en Jøde blot-ter aldrig sit Hoved), og som han vipper tilbage over Haaret med den bekendte Gestus, der i Aarhundreder har været Israels. Hvorhen skal han, som han gaar der midt i Sneen? Ja, hvor kan De tænke Dem han skal hen? Hen at finde Guld? Hvor da? I et frygteligt Land, gennem tu-sinde Færer, mod hvilke han ikke har andet at forsvare sig med end sin Stok, denne tynde, skrøbelige, bøjelige, tilsynelæ-dende saa svage Stok, som han heller aldrig slipper, og som i hans Haand er som selve Symbo-let paa Israels Styrke. Har han en Pels, en Stæde, et Telt, som de andre Guldsoget? Hvad anta-ger man ham for? Hvorfor skul-de han have baaret sig ud med at skaffe alt det? For det første ejer han ikke en Hvid; og der-næst hvorfor belejre sig med alt det? Bor man i Forvejen tæn-ke paa Vandringens Besværlighe-d? Skulde man først have en Pels, fik man aldrig begyndt paa noget. Hvad Nytte skulde det være til at være Jøde, hvis man ikke havde Jehovah til at hjælpe sig ud af Forlegenheden? Be-viset gives, da en Bjørn dukker op. Den vil æde vor Helt. Men det gaar ikke. Vorherre er der og siger til det vilde Dyr: »Du rører ikke min Jøde!» Og Dyret gaar bort, som det var kommet. . . Tænk paa, da han er inde-spærret i Hytten af Uvejret og er ved at dø af Sult. Ved at dø? Kom kun an! Sulten, den kender han godt. Han har sultet i Aarhundreder. Han kender alle Ghettoens Knæb til at narre den sultende Mave med. Ja, det er bestemt ikke Charlie Chaplin, der har fundet paa at koge Sup-pe paa en gammel Støve, og at suge Sommen som Ben med Marv; det er helt og holdent Ghettoen. . . Tænk endvidere paa hans melankolske Øjeblikke, hans Mangel paa Evne til at være med i de robuste, raa Karles For-nøjelse i Bar'en Juleaften, og den lille Fest, som han foranstalter for sig selv, Dansen med de smaa Brød paa Spidsen af Gaffelen, dette Digl, dette Intermezzo i Heinrich Heines Stil. . . Genkald Dem hans Maade at skovle Sneen bort paa. Nu ja, dette Arbejde er ham imod, saaledes som et-hvert manuelt Arbejde er Jo-dens Natur imod. Nødvendighe-den tvinger ham dertil. Han fin-der paa en Maade at gøre det paa, saa det bliver virkningsløst. Den Sne, han rydder bort fra den ene Dør, kaster han hen foran den anden. Naar Dagen er endt, vil alt være som for, men han vil kunne stikke et Par Skilling i Lommen. . . Som Enden paa alt dette: Sejren, Guldminen, som han faar Fordelen af, og som han ikke har fundet, de an-dres Moje, der kommer ham til Gode. For at sætte Kronen paa Værket og fuldstændiggøre dette Billede af Ghettoen, viser han en ligesaa vidunderlig Evne til at indrette sig paa at nyde Livets Lykke som til at gennemgaa den onde Skæbne. Hvor hurtigt faar han ikke ombyttet den lille run-de Hat og sin Elendigheds Kæ-de dragt med Toj af første Klas-ses Fabrikat! Men læg dog Mær-ke til en lille Ting ved hans Toilette: selv i Jaket og høj Hat beholder han stadig sin Stok, Vidunderstokken, Arons Stav. . .

